

INDEX

<i>In theses de Ecclesia Christi praefatio editoris . . . . .</i>	pag. III
<i>Commentarius de vita Auctoris. . . . .</i>	” V

**Sectio I. — Quae continet tractatum prodromum de
Ecclesia Dei generatim spectata, de Ecclesia
veteris Testamenti eiusque institutis in rela-
tione ad Testamentum novum, de notione et
distinctione triplicis potestatis in Ecclesia.**

THESIS I. — <i>De significatione nominis « Ecclesia. »</i> — Nomen <i>Ecclesia</i> habet quidem etiam <i>genericam</i> significationem coetus multorum, quatenus ad unitatem aliquam convocati considerantur; significatio tamen <i>specificam</i> atque ex usu loquendi biblico et ecclesiastico maxime propria est religiosa, ut <i>Ecclesia</i> sit societas vero Dei cultu unitorum, quae significatio iterum vel universali extensione vel restrictione aliqua peculiari accipitur.	1
THESIS II. — <i>De Ecclesia Dei spectata secundum notionem amplissimam communionis sanctorum.</i> — <i>Ecclesia Dei</i> secundum amplissimam notionem spectata est supernaturalis societas seu civitas eorum omnium, qui sive angeli, sive homines ab Adam usque ad consummationem sub capite Christo <i>fide in via, visione beatifica in termino</i> adhaerentes Deo uniti sunt ad <i>communionem sanctorum</i>	8
THESIS III. — <i>De statu adhuc imperfecto et perficiendo Ecclesiae veteris oeconomiae.</i> — <i>Ecclesia patriarchalis</i> inde ab Adam tamquam inchoatio minus conspicua continebatur professione verae fidei et vero cultu Dei; prae hoc statu forma <i>Ecclesiae</i> non universalis pro cunctis gentibus sed peculiaris in populo Israel a Deo per Moysen institutae expressior quidem apparet in unitate sacri ministerii imperii et magisterii; at tamen et ipsa adumbratio dumtaxat erat et introductio ad <i>Ecclesiam Iesu Christi</i> in statu perfecto novi Testamenti. »	21
THESIS IV. — <i>De multiplici discrimine institutorum veteris Testamenti in relatione ad Ecclesiam novi Testamenti.</i> — In institutis ac legibus veteris Testamenti distinguenda sunt	

1°. ea, quae per se necessaria ad salutem, pertinent ad Testamentum aeternum et universale, ab aliis quae pro peculiari dumtaxat populo et pro tempore introductionis ad meliorem spem erant praecepta; 2°. in his ipsis institutis peculiaribus distinguantur oportet illa, quae principali suo fine *typica* erant ad Christum venturum eiusque Ecclesiam, ita ut postquam adimpleta erant in Christo, iam eorum observantia abolita et mortua atque post sufficientem Ecclesiae propagationem omnino vetita ac mortifera censi debent; alia vero quae, sine proxima saltem et immediata Christi praesignificatione, ad politicam vel religiosam externam disciplinam synagogae pertinebant, obligatione *iuris divini* iam sublata in Ecclesia Christi, possunt nihilominus consuetudine aut lege *humana ecclesiastica* permitti vel etiam praecipui . . . . . pag. 34

THESIS V. — *Declaratur distinctio triplicis potestatis in Ecclesia.* — Quamvis verissima et maxime necessaria sit solennis divisio inter potestatem *ordinis* et *iurisdictionis*; attamen potestas iurisdictionis quae in bimembri illa partitione generice sumitur, ad maiorem claritatem potest et ob proprietates inter se diversas debet in s. Theologia distingui in potestatem *regimini* seu *iurisdictionis specificae dictae*, et in potestatem *authenticam atque in sua plenitudine infallibilis magisterii*, ita ut theologice vera censi debeat distinctio trimembris sacerdotii seu sacri ministerii, ecclesiastici imperii, authenticam magisterii. . . . . » 46

Sectio II. — De revelato facto institutionis et constitutionis Ecclesiae Iesu Christi.

CAPUT I. — ECCLESIAE IESU CHRISTI INSTITUTIO IN SUA PRAEPARATIONE ET INCHOATIONE . . . . . » 65

THESIS VI. — *Ecclesiae institutio praenuntiata et descripta in prophetiis veteris Testamenti.* — Ecclesia novi Testamenti constituenda a Christo ex omnibus gentibus universalis ac perennis praenuntiata est in prophetiis veteris Testamenti atque descripta ut unum *regnum potestatis* in proprio regimine, *regnum veritatis* in proprio magisterio, *regnum sanctificationis* in proprio sacerdotio, quae omnis potestas originaliter et tamquam in fonte sit in Christo institutore, per participationem in eius ministris ad regendam, docendam, sanctificandam Ecclesiam in suis membris . . . » 75

THESIS VII. — *In Evangelii annuntiatur regnum Dei, regnum Iesu Christi propriae constitutionis ac formae fundandum in terris.* — Quamvis *regnum Dei* et *regnum coelorum* in Scri-

pturis non uno semper sensu accipiatur, in Evangeliiis tamen 1°. hoc nomine annuntiat *regnum Iesu Christi in terra*, ut societas in se et per se consistens in propria sua forma, ab aliis societatibus distincta et diversa, ordinis nempe non terreni sed supernaturalis, quamvis in terra ex hominibus constituta; quae eadem unitas in se constituta et propria forma regni 2°. a Christo fundatore aliis nominibus ac symbolis parabolarum describitur et annuntiat . . . pag. 77

THESIS VIII. — *Proxima praeparatio et inchoatio institutionis Ecclesiae*. — Christus Dominus in ipsa forma suae praedicationis velut in exemplari exhibuit formam suae Ecclesiae; hancque formam constitutam in visibili ac vivente auctoritate ex una parte et in obedientia fidei erga eandem auctoritatem ex parte altera transfudit in Ecclesiam, dum huius institutionem initiavit discipulorum fidelium vocatione, atque ex his omnibus duodecim Apostolorum electione, quibus in unum corpus sub se uno capite constitutis auctoritatem communicavit ad postulandam obedientiam fidei, simul praeparando plenioris potestatis participationem perennem et sub uno visibili capite hierarchicam unitatem pro tempore ablatae suae visibilis praesentiae. . . . . » 91

CAPUT II. — INSTITUTIO ET CONSTITUTIO ECCLESIAE VISIBILIS A CHRISTO COMPLETA IN SUIS EPIPHANIIS ANTE ASCENSUM IN COELUM . . . . . » 110

THESIS IX. — *De munere Apostolorum in prima Christi apparitione enuntiato et instituto*. — Sicut Christus a Patre, ita Apostoli a Christo missi sunt Io. XX. 21; quapropter haec missio Apostolorum intelligenda est in complexu continere munus et potestatem ad Ecclesiam nomine ac vice Christi visibiliter regendam, docendam, sanctificandam . . . . . » 112

THESIS X. — *De institutione regni Iesu Christi super terram secundum formam monarchiae in tertia apparitione*. — Christus Iesus regnum suum in terris ita instituit, ut tum in proxima praeparatione Matth. XVI. Luc. XXII. tum in respondente illi executione Io. XXI. unum Simonem Petrum ex ceteris et super ceteros Apostolos elegerit, quem potestate instruxit suprema et universali tum super singulas partes et singula membra Ecclesiae tum super totum corpus Ecclesiae; quae quidem potestas sit vicaria a Christo derivata, immediata immediatione virtutis in totum et in partes, plena quoad obiectum proprium regni coelorum in terris. Propterea haec ipsa potestate constituitur principium formans et continens visibilem unitatem Ecclesiae ex ipsa institutione Christi fundatoris ac iure proinde divino . . . . . » 124

THESIS XI. — *De monarchiae Ecclesiasticae propagatione seu de perenni in primatu Petri successione.* — 1°. Christus Deus ipse sicut primatum in Petro, ita non minus divino iure instituit hunc primatum perennem in sua visibili Ecclesia, ut perpetua serie singulos antecessores singuli successores excipiant, quae institutio perennitatis et successionis in evangeliiis descripta fide divina credenda est. 2°. Postquam Petrus in sua persona gerens primatum a Christo sibi commissum fundavit et sibi assumpsit episcopatum seu sedem Romanam, hancque moriens reliquit vacuam cum exigentia successionis tam in primatu quam in episcopatu Romano, modus ipse successionis in primatu determinatus est, ut successio legitima in episcopatu Romano sit successio in primatu super universam Ecclesiam; ita enim ius divinum successionis determinatum semper et ubique intellexit universa Ecclesia, quemadmodum demonstrat Conciliorum, Romanorum Pontificum ceterorumque Patrum consentiens doctrina, quae ipsum evidens et perpetuum factum unionis primatus cum sede Romana Petri declarat . . . . pag. 163

THESIS XII. — *Uterior explicatio doctrinae de unionis primatus cum Sede Romana.* — 1°. Eadem veritas unionis primatus super universam Ecclesiam cum Sede Apostolica Romana ex Conciliorum definitionibus et fidei professionibus demonstratur. 2°. Ex praemissa doctrina consequitur modum unionis eum esse ut distinctione rationis successio in sede Romana sit visibile signum successionis in primatu; realiter vero una sedes Romana evecta sit ad dignitatem et potestatem sedis primatialis super universam Ecclesiam. Porro 3°. consequitur veritas theologica, primatum numquam, ne suprema quidem ipsius successoris Petri potestate, a sede Romana separandum et alio transferendum esse; 4°. Per aliam vero quamvis potestatem sive ecclesiasticam sive profanam fieri posse huiusmodi translationem, doctrina est damnata, et connexa cum erroribus contra ipsam divinam constitutionem Ecclesiae . . . . . ” 192

THESIS XIII. — *De distinctione inter Sedem et sedentem in Sede Apostolica.* — Seposita distinctione quae per se evidens est, inter personalia merita *sedentis* et praerogativas *Sedis*, 1°. omnino reiicienda est distinctio a Novatoribus inducta quoad praerogativas quae divinitus institutae competant *Sedi* Apostolicae, non vero singulis in ea *sedentibus*; siquidem praerogativae omnes a Christo institutae sunt ut propriae Petri et singulorum eius successorum, et per hos et ab his *sedentibus* pertinent ad *Sedem*. Nihilominus 2°. si perpetuitas *Sedis* Apostolicae et mortalitas singulorum *sedentium* spectetur, distinctio aliqua inter *Sedem* et singulos *sedentes* admitti debet, ex qua diversa conditio infallibilis magisterii et su-

- premi regiminis in Ecclesia tempore *Sedis vacantis* et tempore *Sedis plenae* intelligitur . . . . . pag. 220
Scholion. De modo quo magnum schisma occidentis in Concilio Constantiensi sublatum est. . . . . » 230

CAPUT III. — CONSTITUTIO ECCLESIAE SUB APOSTOLIS ET PROXIME SECUTA AETATE . . . . . » 239

THESIS XIV. — *Ecclesia ab Apostolis constituta in sese exhibet eam ipsam formam, quae est a Christo instituta.* — Secundum formam a Christo fundatore praescriptam et institutam Ecclesia nobis exhibetur ab Apostolis constituta 1°. ut Ecclesia una ex Iudaeis primum, deinde sine discrimine ex Iudaeis et gentibus; 2°. ut Ecclesia christiana omnino distincta et separata a synagoga; 3°. in se cohaerens unitate professionis fidei, sacramentorum, et communionis; 4°. hoc ipso disposita ac gubernata per propriam potestatem magisterii ac imperii. . . . . » *ib.*

THESIS XV. — *Potestatis in Apostolis institutae successio in hierarchia.* — In Ecclesia iam Apostolica conspicitur potestatis in Apostolis institutae ad pascendam Ecclesiam perpetua successio per seriem singulorum in singulis Ecclesiis Episcoporum; ex quibus constat unus in Apostolis divinitus institutus cumque eis successione cohaerens episcopatus. Quae quidem divina Ecclesiae constitutio tum 1°. in scriptis Apostolicis exhibetur; tum 2°. in monumentis Patrum aetati Apostolicae proximorum distinctius manifestatur . . . » 259

THESIS XVI. — *De nomine Episcopi et Presbyteri in scriptis Apostolicis.* — Quamvis certum sit, tres gradus Episcoporum, presbyterorum, ministrorum divina ordinatione ac proinde etiam tempore iam Apostolico fuisse distinctos, concedendum est tamen sine dubio, antiquissima illa aetate etiam Episcopis quandoque factum fuisse nomen *presbyterorum*: verumtamen probabilius esse putamus, nomen *Episcopi* semper sacerdotibus dumtaxat primi ordinis, qui singuli ad singulas Ecclesias regendas ordinati erant, fuisse proprium, numquam commune sacerdotibus secundi ordinis seu presbyteris . . » 282

Sectio III. — *Ecclesia Iesu Christi considerata secundum habitudines ad divinum suum fundatorem.*

THESIS XVII. — *Ecclesia Iesu Christi considerata in opere redemptionis ut in sua causa efficiente et meritoria.* — Spectata redemptione tamquam principio ac fonte, Ecclesia Iesu Christi in proposito, voluntate, et opere redemptoris est mun-

- us supernaturaliter transformatus* per divinam doctrinam, legem, et gratiam; pretium autem *redemptionis* Ecclesiae est sanguis Iesu Christi Filii Dei . . . . . pag. 296
- THESIS XVIII. — *De Ecclesia sponsa et mystico corpore Christi, quae rationes continent causam velut formalem Ecclesiae.* — Habitudines inter Christum et Ecclesiam praeclarissime exhibentur in ss. Scripturis sub ratione sponsae et corporis Christi, quibus Ecclesiae cum Christo intima unio secundum ipsam naturam a Verbo assumptam, et Christi in Ecclesiam dilectio ac efficientia, et Ecclesiae sublimatio declaratur. Est enim Ecclesia corpus Christi non solum, quatenus in se est *corpus morale* et ad Christum refertur ut ad finem et ad Dominum; sed est *corpus mysticum Christi*, quod per supernaturales *iuncturas* visibiles et invisibiles ipsi capiti unitur, ab eo existentiam et vitam haurit, eiusque est *plenitudo* . . . . . " 301
- THESIS XIX. — *Verbum incarnatum multipliciter est exemplar ad quod Ecclesia Christi expressa est.* — Ad Verbum incarnatum tamquam ad suum exemplar Ecclesia secundum elementum visibile et invisibile expressa intelligitur. Quae quidem Ecclesiae conformatio cum Christo spectanda est tum in eius constitutione generatim, tum in eius muneribus et sacramentis, ac denique in eius glorificatione tam inchoatâ quam consummatâ . . . . . " 320
- Scholion.* Augustini interpretatio asseritur de duplici resurrectione indicata c. XXI. Apoc. . . . . " 333
- THESIS XX. — *Gloria Christi finis Ecclesiae.* — Tota Ecclesia tum in stadio militiae tum in statu triumpho intrinsecus ex sua essentia ordinata est ad gloriam Iesu Christi, ut ad suum finem; unde ipsius Ecclesiae exaltatio et intimus simul nexus intelligitur Ecclesiae veteris testamenti cum Ecclesia Christi in terris atque huius cum Ecclesia finaliter consummata in coelis . . . . . " 339

Sectio IV. — De Ecclesiae proprietatibus . . . . . " 346

§. I. *De visibilitate Ecclesiae Christi in terris.* Praenotio historica . . . . . " *ib.*

THESIS XXI. — *Visibilitas Ecclesiae in incommutabili Christi institutione.* — Ecclesia novi Testamenti non facta humano sed institutione divina est religiosa societas visibilis; Christus enim Deus-homo divinam religionem pro hominibus non solum in animis latentem sed in visibilibus rebus et institutis velut incorporatam fundavit, quae ipsa per professionem unius fidei, per disciplinam morum, per sacramenta sanctificationis ac cultus divini unam societatem hominum re-

ligiosam coniungunt. Unde Ecclesia in terris non alia visibilis alia invisibilis est, sed ipsamet Ecclesia Christi visibilis proprietates habet etiam invisibiles; nec alia Ecclesia est conspicua alia per fidem credenda, sed ipsamet Ecclesia quae visibilis est, ut obiectum divinae revelationis et subiectum supernaturalium attributorum fide creditur; ac proinde eadem una visibilis Ecclesia est etiam Ecclesia divinarum promissionum. . . . . pag. 355

Scholion. Protestantium ineptiae contra hoc dogma. . . . . » 368

§. II. *De membris Ecclesiae Iesu Christi* . . . . . » 377

THESIS XXII. — *De conditionibus necessariis ad unionem cum Ecclesia, quarum defectus excludit a censu membrorum Ecclesiae.* — Quamvis voluntate Dei legifera et antecedente omnes homines sicut ad salutem ita ad agnitionem veritatis et ad Ecclesiam vocentur; ad actualem tamen unionem cum Ecclesia conditiones necessariae sunt 1°. integritas fidei cum fidei sacramento, quod est baptisma; 2°. obedientia hierarchica; 3°. ius permanens communionis ecclesiasticae. Quare Ecclesiae membra et in Ecclesia non sunt haeretici; nec catechumeni; neque schismatici; neque excommunicati. . . » 379

THESIS XXIII. — *Distinctius explicantur rationes, quibus alicui sectae adscripti, excommunicati, ac denique catechumeni ad Ecclesiam referuntur.* — Facta distinctione inter id quod est pertinere ad Ecclesiam Christi in terris simpliciter et ex integro, et quod est pertinere seu referri ad illam secundum quid et ex aliqua parte, tenendum est, omnes illos quos nominavimus, ex aliqua parte cohaerere cum Ecclesia. Namque 1°. qui in secta aliqua materialiter tantum versantur, ii in foro interno et in iudicio Dei per veram fidem et characterem baptismi sunt membra unius catholicae Ecclesiae Christi, in foro tamen externo et in iudicio Ecclesiae adulti inter eos praesumuntur haeretici aut schismatici; haeretici et schismatici formales ipso characterе baptismali manent iurisdictioni ac legibus Ecclesiae subiecti, et eodem characterе omnibusque institutis Ecclesiae propriis quae sibi retinuerunt, eo strictius obligantur, ut redeant ad ovile, cuius signum gerunt impressum, sicut vicissim Ecclesia oves cum signo errantes eo diligentius quaerit. 2°. Excommunicati ex ipsa intentione ac indole poenae medicinaliter non mortaliter sunt exclusi, ut quam primum satisfaciendo quaerant reconciliationem, et vi poenae bonis quidem visibilibus Ecclesiae visibilis, non tamen per se spiritualibus, nisi quatenus haec cum illis cohaerent, privati sunt. 3°. Catechumeni quantumvis fide, spe et charitate cum spiritu Ecclesiae, atque ita voluntatis voto cum ipsa visibili Ecclesia

in terris uniri possint, quoniam tamen eidem *actu ipso* et caractere sacramenti fidei incorporati non sunt, ideo nec visibilium mysteriorum Ecclesiae participes esse possunt nec eius iurisdictioni ac legibus obnoxii sunt, sed ex lege divina et naturali obligantur magisterio Ecclesiae eiusdemque magisterii disciplinae . . . . . pag. 402

THESIS XXIV. — *De unione cum Ecclesia ut medio necessario ad iustificationem et salutem.* — Quamvis modo quo in superiori thesi dictum est, aliqui iustificari et salvari possint, quin in foro externo agnoscantur ad Ecclesiam visibilem pertinere; attamen 1°. illi ipsi non salvantur nisi *per Ecclesiam*, cuius est verbum fidei et cuius intuitu dantur gratiae salutarum, et non salvantur nisi *in Ecclesia*, cuius non solum spiritu sed etiam visibilibus elementis coniunguntur voluntate, quae — apud Deum pro facto reputatur. — Haec enim elementa visibilia 2°. ex institutione divina non sunt *de necessitate praecepti dumtaxat* sed *de necessitate medii* ad iustificationem et salutem; quocirca iustificatio in novo Testamento numquam efficitur sine relatione ad illa et spirituali saltem hominis coniunctione cum iisdem elementis visibilibus, atque ita coram Deo et Ecclesia triumphante existit non sine unione cum Ecclesia in terris. Neque vero 3°. huiusmodi aliquorum membrorum unio cum Ecclesia et — sine visibilibus sacramentis sanctificatio — quidquam officit dogmati de visibilitate Ecclesiae Christi . . . . . » 424

THESIS XXV. — *Peccatores non excluduntur ex censu membrorum Ecclesiae Christi.* — Tum divinis institutis in Ecclesia velut *practice* tum *theoretice* diserta doctrina in Scripturis revelatum et in catholica traditione luculenter explicatum est, non solos iustos sed etiam peccatores omnes praeter eos, quos in antecedentibus ab Ecclesia extorres esse demonstravimus, esse vere et simpliciter membra Ecclesiae visibilis. Neque Patres ac nominatim Augustinus huic veritati contradicunt, si quando peccatores ad Ecclesiam pertinere negare videntur, sed Ecclesiam considerant secundum quid, secundum finem scilicet proximum actualis sanctificationis, et secundum donum sanctitatis . . . . . » 438

IMPRIMATUR

Fr. Raphael Pierotti O. P. S. P. A. M.

IMPRIMATUR

Iulius Lenti Archiep. Siden. Vicesg.